

Kraków, dnia 25 stycznia 2023 r.

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej	
KANCELABIA GŁÓWNA	
Data wpływu	2023 -02- 20 -92-
nr z rej.	RKP-16959-2023

MRiPS

KG205124

Szanowna Pani
Marlena Małąg
Minister Rodziny i Polityki Społecznej

ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Dotyczy: protestu Rodzin Zastępczych Miasta Krakowa, w związku ze zmianami w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, obowiązującymi od dnia 01.02.2023 roku.

W imieniu rodzin zastępczych Miasta Krakowa, pragniemy wyrazić swoje zaniepokojenie i zaprotestować przeciwko wprowadzonym bez konsultacji ze środowiskiem rodzin zastępczych, zmianom w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązującym od dnia 01.02.2023 roku.

Naszym zdaniem, zmiany te, a w szczególności kwestie opisane poniżej, zniechęcają do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, spowodują znaczące zmniejszenie liczby nowych osób podejmujących się tego wymagającego i trudnego zadania, a tym samym wiele rodzin prowadzących tego typu opiekę, w wyniku wprowadzonych zmian, zrezygnuje z pełnienia tej działalności, co w efekcie doprowadzi wręcz do „zamordowania” rodzicielstwa zastępczego.

W związku z tym, jako rodziny zastępcze, chcemy stanowczo zaprotestować przeciwko wprowadzonym zmianom, jako szkodliwym i prowadzącym do zahamowania rozwoju pieczy zastępczej oraz niespełniającym postulatów deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej.

Protestujemy przeciwko bardzo szerokiemu i nieadekwatnemu zakresowi danych osobowych, zbieranych od rodzin zastępczych i uwidocznionych w rejestrze osób pełniących funkcję rodzin zastępczych, zgodnie z art. 38d ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (dalej „ustawa”). Naszym zdaniem, umieszczenie w rejestrze i stałe aktualizowanie danych dotyczących m.in. zawodu, miejsca zatrudnienia, źródła dochodów, a szczególnie wysokości dochodów, jest niewspółmierne do celów przewidzianych przez tą ustawę. Może stanowić zagrożenie zarówno dla funkcjonowania naszych rodzin jak i bezpiecznego prowadzenia tej formy pomocy. Godzi w prawo do zachowania prywatności, jest niezgodne z zasadą niezbędności określoną w przepisach dotyczących ochrony danych osobowych osób fizycznych. Dodać należy, że nie jest

możliwe uwzględnienie istotnych danych dotyczących specjalizacji zawodowych rodzin zastępczych m.in. z uwagi na wiek przyjmowanych dzieci. Nasz niepokój budzi także fakt bardzo szerokiego zakresu danych, dotyczących dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, a przede wszystkim brak wytycznych ustawowych, co do sposobu i częstotliwości aktualizowania danych w tym rejestrze.

Obawiamy się, że nasza praca, nakładająca ogrom obowiązków polegających na sprawowaniu opieki i wychowawczym oddziaływaniu na dzieci, zostanie sprowadzona do obowiązku częstego przekazywania informacji zgodnie z rejestrem. Naszym zdaniem ustawa nie wskazuje wystarczająco precyzyjnie czy np. w zakresie stanu zdrowia dziecka będziemy musieli niezwłocznie informować o każdej wizycie lekarskiej, specjalistycznej, stomatologicznej itp.

Nasze daleko idące zaniepokojenie związane jest również z faktem, że **dane z tego rejestru będą udostępniane różnym urzędom, co spowodować może niekontrolowane przekazanie informacji o rodzinach zastępczych szerokiej grupie osób, a w efekcie powszechne ujawnienie informacji o sytuacji zawodowej, bytowej, dochodowej.** Bez wątpienia są to dane wrażliwe i nie mamy pewności, że tego rodzaju informacje nie będą łatwo i powszechnie dostępne. Tak daleko idący obowiązek gromadzenia ww. danych spowoduje permanentną inwigilację wszystkich rodzin zastępczych.

Kolejną, bardzo negatywnie przez nas ocenianą zmianą, jest nieuwzględnienie przy ustalaniu wysokości wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych, zróżnicowania wynagrodzeń, ze względu na nakład pracy. Ustawodawca ustalił jeden pułap wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka, nie różnicując wysokości wynagrodzenia z uwagi na liczbę dzieci umieszczonych w takich podmiotach pieczy zastępczej, ani nie uwzględniając większego wkładu pracy osób opiekujących się dziećmi z niepełnosprawnościami. Oczywiście jest, że dla każdej osoby pełniącej funkcję rodziny zastępczej, nakład pracy zwiększa się w stosunku do liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych lub rodzinnych domach dziecka. Zrównanie wysokości wynagrodzeń dla wszystkich typów zawodowej pieczy zastępczej jest demotywujące i bardzo często wpływa na rezygnację z pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Jednocześnie spowoduje, że nie będzie chętnych osób do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej. Naszym zdaniem ustawodawca powinien wprost w ustawie, tak jak w przypadku rodzin zastępczych zawodowych, pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, ustanowić osobne pułapy wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka.

Niepokój budzą również zmiany dotyczące zasad korzystania z wykazu osób pełniących funkcję rodziny zastępczej, a w szczególności likwidacja obowiązku sądu opiekuńczego, na rzecz jedynie możliwości, występowania do organizatora rodzinnej pieczy zastępczej o opinię o kandydatach do sprawowania pieczy zastępczej. Naszym zdaniem spowoduje to zahamowanie rozwoju części interwencyjnej pieczy zastępczej, a szczególnie negatywnie wpłynie na wykonywanie zadań ustawowych przez rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego. Obawiamy się, że będziemy spotykać się z sytuacją, w której **sądy opiekuńcze bez konsultacji z nami, a jedynie na podstawie danych z rejestru rodzin zastępczych, będą umieszczać dzieci w naszych rodzinach zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, i będzie to dotyczyć dzieci spoza naszego powiatu.** W takich przypadkach zostając postawieni przed faktem dokonanym, utracimy możliwości uzyskania niezbędnych informacji o dziecku (o których mowa w art. 38a ust.1

ustawy) i w związku z tym, nie będziemy mogli odpowiednio opiekować się i właściwie oddziaływać wychowawczo na umieszczone w taki sposób dzieci. Naszym zdaniem, takie działanie w konsekwencji doprowadzi do odmów w przyjęciu dziecka do rodzin zastępczych lub wręcz do rezygnacji z pełnienia tej funkcji, gdyż aspekt ten stanowi **poważną obawę zagwarantowania realizacji jednego z podstawowych obowiązków ustawowych tj. umożliwienia kontaktów umieszczonego dziecka w rodzinie zastępczej z jego rodziną biologiczną**. W przypadku, gdy dziecko spoza powiatu, a przede wszystkim z odległej miejscowości, zostałyby umieszczone w rodzinie zastępczej, prowadzonej przez Miasto Kraków, obowiązek zapewnienia kontaktów dziecka z jego rodziną biologiczną mógłby być utrudniony, a nawet niemożliwy do realizacji, z uwagi na dużą odległość.

Nadmieniamy, iż oprócz wskazanych powyżej obaw, w celu uczciwego i poważnego traktowania przez Państwo Polskie ludzi, podejmujących się wyzwania pełnienia funkcji rodzica zastępczego, wnioskujemy również o uwzględnienie w dalszych pracach dotyczących zmian w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, kolejnych postulatów, które są owocem wieloletnich naszych doświadczeń, a które mogłyby znacząco wpłynąć na jakość i atrakcyjność zawodu rodzica zastępczego oraz doprowadziłyby do usprawnienia rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej w Polsce. W związku z powyższym wnioskujemy o:

1. umożliwienie rodzinom zastępczym zawodowym zawierania z prowadzącymi je powiatami umowy o pracę, a nie opieranie zatrudnienia tychże rodzin wyłącznie o umowę cywilną, do której stosowane są przepisy dotyczące umowy zlecenie;
2. umożliwienie zawierania umów na czas nieokreślony, co wpłynie na stabilność zatrudnienia rodzin zastępczych zawodowych, a jednocześnie spowoduje, że osoby takie przestaną czuć się dyskryminowane z uwagi na fakt, że mogą zatrudniać się jedynie na czas określony;
3. podniesienia wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej do uczciwego poziomu, biorąc pod uwagę fakt, że praca **tych rodzin** (prowadzenie tego typu działań wymaga zaangażowania wszystkich członków rodziny, a nie tylko osoby z którą podpisywana jest umowa) trwa 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu, tak więc wynagrodzenie za pracę w tak dużej liczbie godzin nie uwzględnia przepisów o minimalnej stawce godzinowej wynagrodzenia z tytułu wykonywania umowy zlecenie, obecnie mamy poczucie, że mimo odpowiedzialnej i pełnej wyrzeczeń pracy, rodziny zastępcze zawodowe nie są odpowiednio wynagradzane;
4. umożliwienie czasu na regenerację sił i zdrowia w postaci rzeczywistego, a nie pozornego prawa do urlopu z możliwością przeniesienia na kolejny rok okresu niewykorzystanej tymczasowej przerwy w sprawowaniu opieki nad dzieckiem, w związku z wypoczynkiem lub umożliwienie wypłacania ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystanie tej przerwy w danym roku;
5. zmianę zasad wynagradzania rodziny zastępczej zawodowej w przypadku, gdy funkcję tę pełni małżeństwo – obecnie tylko jeden z małżonków otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji rodziny zastępczej, a drugi z małżonków, mimo, że jest tak samo zaangażowany i wymaga się od niego w podpisywanej umowie uczestniczenia w sprawowaniu opieki nad dzieckiem, nie otrzymuje stosownego ekwiwalentu za swoją pracę, gdyż jest wykazany w umowie jako wolontariusz;
6. znaczącego podniesienia wysokości świadczeń na utrzymanie dziecka w pieczy zastępczej, ponieważ aktualnie pozyskiwane świadczenia nie są adekwatne, ze względu na potrzeby dzieci w pieczy zastępczej i nie pozwalają na pokrywanie wszystkich potrzeb dzieci

umieszczonych w rodzinach zastępczych; praktycznie wysokość tego świadczenia określanego w 2001 r. jako „pomoc na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej”, która wynosiła 988,20 zł dla dziecka w wieku do 7 lat niewiele się zmieniła w zapisie wchodzącej w życie ustawy pomimo oficjalnych zmian cen rynkowych w tym okresie o 185,86% (wyliczenie na podstawie danych GUS).

Mamy nadzieję, że przedstawione obawy i postulaty znajdą zrozumienie i przyczynią się do kolejnych zmian ustawowych realnie wspierających rodziny zastępcze. Z uwagi na nasze długoletnie doświadczenie w sprawowaniu pieczy zastępczej, wyrażamy gotowość aktywnego uczestnictwa w kształtowaniu projektów przepisów, aby rozwijać rodzinną pieczę zastępczą w naszym kraju.

Jednocześnie, pomijanie naszych doświadczeń oraz zdania, dotyczącego zmian w pieczy zastępczej, ugruntuje w nas przekonanie, że rodziny zastępcze są traktowane przez ustawodawcę „po macoszemu”, a także są swego rodzaju złem koniecznym, co negatywnie i w sposób bezpośredni przekładać się będzie na zapewnienie dzieciom wymagającym szczególnej ochrony, poczucia bezpieczeństwa i pomocy, a przede wszystkim potrzebującym z różnych przyczyn środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości oraz zrozumienia.

Nasze postulaty zostały sformułowane przede wszystkim w trosce o harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową naszych podopiecznych, o zapewnienie im ochrony, o przestrzeganie przysługujących im praw, w tym wolności, godności i szacunku, a także dla dobra rodzin, które są podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków.

W związku z powyższym, prosimy o ustosunkowanie się do naszych obaw i postulatów, a także informację, w jakim kierunku oraz w jakim terminie będą prowadzone dalsze prace dotyczące zmian w dotychczasowych przepisach w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej.

W załączeniu lista rodzin zastępczych Miasta Krakowa, wyrażających protest, w związku ze zmianami w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, obowiązujących od dnia 1.02.2023 roku, wyrażonych w piśmie z dnia 25.01.2023 roku

Z poważaniem

Do wiadomości:

1. Adresat
2. A/a
3. Rzecznik Praw Obywatelski, al. Solidarności 77, 00-090 Warszawa
4. Rzecznik Praw Dziecka, ul. Chocimska 6, 00-791 Warszawa